

Міністерство освіти і науки України
Приватний вищий навчальний заклад
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
факультет журналістики

Кафедра СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

**Методичні рекомендації
щодо організації самостійної роботи
студентів над дисципліною**

«Медіаполітика»

**для студентів ОР «Магістр»
спеціальності 061 Журналістика
в галузі знань 06 «Журналістика»**

Рівне-2019

Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи студентів спеціальності 061 «Журналістика» в галузі знань 06 «Журналістика» над дисципліною «**Медіаполітика**» / Бабінець А.І., Вишневський М.Я., – Рівне : МEGУ імені академіка Степана Дем'янчука, 2019. – 26 с.

Розглянуто та схвалено навчально-методичною комісією Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука, протокол № 12 від 19.06. 2019 р.

Рекомендовано до друку Вченою радою Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука, протокол № 1 від 27.08. 2019 р.

© Бабінець А.І., Вишневський М.Я., 2019
© МEGУ, 2019

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Методика організації самостійної роботи студентів при вивченні курсу	6
Завдання до самостійної роботи студентів	13
Методи навчання	18
Питання до курсу	18
Список рекомендованої літератури	24

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Надати студентам поглиблені знання з фундаментальних основ державного управління в галузі інформаційної політики та інформаційної безпеки як практичної політики державної влади з виконання функцій держави у вирішенні, загальних для всього суспільства проблем життєдіяльності; надати студентам знання та розуміння медіазаконодавства: межі свободи вираження поглядів, що дозволено та заборонено робити журналістам з правової точки зору; навчити студентів запобігати небезпечним правовим ситуаціям; дати поняття юридичної консультації перед публікацією суперечливих матеріалів, сформувані знання про законодавство та судову систему за для кращого висвітлення цих тем у журналістській практиці

Мета дисципліни – є формування дослідження політичної проблематики, актуальної для українського суспільства, вивчення основних рекламних та ПР-технологій, що широко застосовуються у політичній галузі, а також ознайомлення із проблемами сучасної політичної реклами в контексті політичного маркетингу і менеджменту в демократичному суспільстві.

Завдання: ознайомити студентів із ключовими проблемами змісту та сенсу державного управління й безпеки в галузі інформаційних процесів; — дати уявлення студентам про обов'язкові умови реалізації державної інформаційної політики, її законодавчу базу, у тому числі про: а) теорію трансформації неможливого в можливе; б) ресурсні складові інформаційних процесів; в) контент правової бази інформаційної політики; г) юридичний захист авторських і суміжних прав узагалі та прав на комп'ютерні програми й бази даних; г) захист персональної інформації; д) електронні контракти й електронний обмін знаннями; е) інформаційні загрози; є) техніко-технологічний і гуманітарний виміри інформаційної безпеки; ж) боротьбу з комп'ютерними злочинами; з) інформаційне протистояння та інформаційні війни.

Отже, акцент у навчанні зроблено на осмисленні основних параметрів інформаційної політики та безпеки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- базові складові системи державної інформаційної політики;
- законодавчу базу інформаційної політики держави;
- основи інформаційної безпеки держави;
- ознаки інформаційних воєн та інформаційного протистояння; — законодавчу базу України;
- Конституцію України;
- правові акти та документи стосовно ЗМІ;
- міжнародні документи стосовно діяльності ЗМІ.
- застосовувати знання медіа законодавства у практичній журналістській діяльності;
- уникати ситуацій, коли журналіст може порушити закон чи потрапити в небезпеку;
- використовувати знання, щодо прав та обов'язків передбачених законодавством для журналістів;
- застосовувати навички публічних виступів та аргументації позиції через участь у дискусіях, дебатах та рольових іграх на прикладі судових справ;
- працювати з юридичними джерелами та літературою;
- аналізувати та коротко викладати судові справи;
- використовувати базові знання та розуміння таких тем як: поняття медіаправа у світовому контексті, захист джерел інформації, доступ до інформації, дифамація, регулювання ЗМІ, медіа та вибори, медіа та правосуддя, захист приватного життя та суспільної моралі.

уміти:

- на практиці використовувати доступні йому методи захисту інформаційної інфраструктури держави;
- професійно реагувати на можливі прояви інформаційнопсихологічного тиску в національному та міжсередовищному інформаційних просторах.

- застосовувати знання медіа законодавства у практичній журналістській діяльності;
- уникати ситуацій, коли журналіст може порушити закон чи потрапити в небезпеку;
- використовувати знання, щодо прав та обов'язків передбачених законодавством для журналістів ;
- застосовувати навички публічних виступів та аргументації позиції через участь у дискусіях, дебатах та рольових іграх на прикладі судових справ;
- працювати з юридичними джерелами та літературою;
- аналізувати та коротко викладати судові справи;
- використовувати базові знання та розуміння таких тем як: поняття медіаправа у світовому контексті, захист джерел інформації, доступ до інформації, дифамація, регулювання ЗМІ, медіа та вибори, медіа та правосуддя, захист приватного життя та суспільної моралі.

МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Сутність, значення і основні завдання самостійної роботи. Види самостійних робіт. Вимоги до організації самостійної роботи.

Самостійна робота студента (СРС) - це форма організації навчального процесу, при якій заплановані завдання виконуються студентом під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі та має становити не менше 50% часу, передбаченого для виконання основної освітньої програми, з урахування рекомендацій Міністерства освіти і науки України щодо кількості годин аудиторних занять на тиждень (не менше 1/3 і не більше 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретної дисципліни). СРС є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом під час позааудиторної навчальної роботи.

Метою СРС є засвоєння в повному обсязі навчальної програми та послідовне формування самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасної моделі фахівця вищої кваліфікації.

для освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр:

а) систематичність та активність роботи на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях; б) виконання завдань для самостійного опрацювання; в) виконання модульних (контрольних) завдань;

для освітньо-кваліфікаційного рівня магістр:

а) перевірка науково-теоретичної підготовки

б) перевірка виконання індивідуальних практичних завдань.

Зміст самостійної роботи студента у форматі конкретної дисципліни визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача. Вимоги до змісту курсової, кваліфікаційної, дипломної, магістерської роботи визначаються кафедрою відповідно до ОКХ, з урахуванням освітньо-професійної програми підготовки бакалавра, спеціаліста, магістра.

Типи та види самостійних робіт. Проблема організації самостійної роботи студентів існувала завжди (відображена ще в працях Сократа, Демокріта, Ж.-Ж.Руссо, Я.А.Коменського, К.Ушинського, М.Скаткіна, М.Данилова та ін.) і постійно хвилює викладачів вищої школи, оскільки глибокі міцні знання й стійкі вміння можуть набуватися студентами тільки в результаті самостійної. Проте на сьогоднішній день проблема класифікації видів, типів самостійних робіт остаточно не вирішена. Не існує єдиної думки науковців щодо цього. Деякі з авторів виділяють у своїх дослідженнях види, інші – типи самостійних робіт студентів.

Найбільш відповідною до завдань вищої школи можна вважати класифікацію *типів самостійних робіт* П.Підкасистого: відтворюючі самостійні роботи за зразком; реконструктивно-варіативні; евристичні; творчі (дослідницькі).

Види самостійної роботи студентів - це самостійна робота, що забезпечує підготовку до поточних аудиторних занять; пошуково-аналітична робота; наукова робота; стажування на підприємствах і в організаціях, педагогічна практика.

У науково-педагогічній літературі існує і така класифікація видів самостійних робіт:

❖ набуття нових знань і оволодіння вміннями самостійно застосовувати знання у процесі роботи з навчальною літературою, організації спостережень, експериментів, виконання аналізу формул і графіків, роботи з роздавальним матеріалом;

❖ закріплення й уточнення знань під час роботи з підручником, при розв'язуванні задач, перегляді навчальних фільмів;

❖ формування вміння застосовувати знання на практиці у процесі розв'язування задач, креслення схем тощо; – формування умінь і навичок практичного характеру у процесі розв'язування задач, виконання лабораторних робіт практичного характеру;

❖ формування творчих умінь і навичок при проведенні експериментів з елементами дослідження, виконанні завдань із технічного моделювання і конструювання, розв'язуванні задач, що вимагають комплексного застосування знань.

Залежно від місця проведення виділяють два види самостійної роботи студентів :

➤ аудиторна самостійна робота (здійснюється під безпосереднім керівництвом викладача на лекціях, семінарських і практичних заняттях);

➤ позааудиторна самостійна робота студентів (підготовка до занять, написання рефератів, виконання курсових і дипломних робіт тощо).

За *обов'язковістю виконання студентом* завдань виділяють три групи самостійних робіт у формах навчання :

➤ обов'язкова – передбачена навчальними дисциплінами і робочими програмами (це виконання традиційних домашніх завдань, написання і захист курсових, дипломних і магістерських

робіт, а також ті види завдань, які студенти самостійно виконують під час навчальної, виробничої і переддипломної практик);

➤ бажана – наукова й дослідницька робота студентів у вищому навчальному закладі передбачає самостійне проведення досліджень, збирання й аналіз наукової інформації; до цієї ж категорії належать аудиторні заняття, участь у роботі наукового студентського товариства (гуртки, конференції, підготовка доповідей, тез, статей);

➤ добровільна – робота в позааудиторний час (участь у внутрікафедральних, міжкафедральних, міжфакультетських, міжвузівських і всеукраїнських олімпіадах, вікторинах, конкурсах тощо).

За *видами діяльності* самостійну роботу студентів поділяють на навчально-пізнавальну (через мислення, синтез, аналіз тощо) і професійну (певні конкретні дії студента, що їх виконують спеціалісти в умовах виробництва).

У своїх дослідженнях науковці [38] також розглядають:

– репродуктивні самостійні роботи студентів (опрацювання лекційного матеріалу, вивчення нового матеріалу за вказаним джерелом інформації, використання теоретичного матеріалу для розв'язання задач за алгоритмом тощо);

– частково-творчі самостійні роботи (вивчення або використання матеріалу за поданими питаннями, підготовка до практичної або лабораторної роботи, розв'язання задач тощо);

– творчі самостійні роботи (ознайомлення з додатковою інформацією з теми лекції, підготовка доповіді, наукових повідомлень, рефератів, переклад спеціальної літератури, розв'язання задач нестандартними методами, виконання курсових, дипломних і магістерських робіт тощо).

Форми самостійної роботи з навчальної дисципліни для студентів є різні та визначаються робочою навчальною програмою, залежно від мети, завдань та змісту навчальної дисципліни, специфікою спеціальності і, зокрема:

- опрацювання теоретичних засад прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- переклад текстів встановлених обсягів з однієї мови на іншу;
- виконання домашніх завдань;
- підготовка до семінарських, практичних (лабораторних) занять;
- підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю
  - систематика вивченого матеріалу курсу перед написанням модулів та іспитом;
  - відпрацювання тренінгових програм (завдань) з навчальних дисциплін;
  - виконання індивідуальних завдань (написання реферату за заданою проблематикою; підготовка критичного есе на статті зарубіжних і вітчизняних авторів за визначеною тематикою; пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою курсу; аналітичний розгляд наукової публікації;
  - написання курсової роботи; написання дипломної роботи тощо).

Мотивація студентів до самостійної роботи. Методи стимулювання мотивації до самостійної роботи студентів в процесі вивчення психології. Діагностика знань.

Низку вимог до організації самостійної роботи студентів, особливо майбутніх учителів, що сприяє підвищенню результативності навчання, розвиває довільну увагу студентів, формує в них здатність міркувати, запобігає формалізму у засвоєнні знань, розвиває активність та самостійність як риси характеру.

При виконанні відтворюючих самостійних робіт студенти мають уважно прослухати (або розглянути), запам'ятати й відтворити певний обсяг інформації. Такі роботи дозволяють опанувати навчальний матеріал, але не сприяють розвитку

творчої активності виконавців. Реконструктивно-варіативні самостійні роботи забезпечують відтворення не тільки окремих функціональних характеристик знань, але й структури цих знань у цілому.

Під час виконання евристичних самостійних робіт пізнавальна діяльність студентів спрямована на розв'язування проблемної ситуації, яку створює педагог. При цьому в них формується вміння бачити навчальну проблему, самостійно виявляти причину її виникнення, розробляти план розв'язання проблеми.

І, нарешті, при виконанні дослідницьких самостійних робіт студент навчається розкривати нові сторони досліджуваних явищ, об'єктів, подій, всебічно аналізувати завдання та висловлювати власні судження. Тут виявляються усі розумові здібності студента.

Виділяють також *індивідуальну, індивідуалізовану і колективну* самостійні роботи. При організації індивідуальної самостійної роботи студентам пропонують такі види завдань: – *фронтальні* – усі студенти отримують однакові завдання; – *групові* – кожній групі студентів пропонуються різні (не однакові за складністю) варіанти завдань; – *індивідуальні* – окремим студентам або всій групі дають різні, але однакові за складністю завдання.

При організації індивідуалізованої самостійної роботи студентам пропонують завдання з урахуванням індивідуальних відмінностей у їхніх здібностях до навчання. При колективній самостійній роботі завдання розподіляють по групах. При цьому посилюється фактор мотивації і підвищується інтелектуальна активність. Також забезпечується ефективність навчальної діяльності студентів шляхом посилення взаємоконтролю.

Низка вимог щодо організації самостійної роботи:

1. Організація самостійної роботи у всіх ланках навчального процесу, в тому числі й на етапі засвоєння нового матеріалу.
2. Вмотивованість навчального завдання (для чого, чому сприяє).

3. Чітка постановка пізнавальних задач.

4. Алгоритм, метод виконання роботи, усвідомлення студентом способів її виконання.

5. Комплексний підхід до організації самостійної роботи студентів за всіма формами аудиторної роботи.

6. Поєднання всіх рівнів (типів) самостійної роботи.

7. Забезпечення накопичення студентами фонду загальних прийомів, умінь, способів розумової праці, за допомогою яких засвоюються знання.

8. Формування активної позиції студентів, студенти – безпосередні учасники процесу пізнання.

9. Спрямованість завдань для самостійної роботи не стільки на засвоєння окремих фактів, скільки на розв'язання проблем.

10. Навчання студентів бачити і формулювати проблеми, самостійно їх вирішувати, вибірково використовуючи для цього наявні знання, вміння і навички, перевіряти здобуті результати.

11. Активізувати розумову діяльність студентів треба, надаючи їм роботу, що вимагає посильного розумового напруження.

12. Диференціація та індивідуалізація самостійної роботи.

13. Визначення видів консультаційної допомоги (консультації – настановчі, тематичні, проблемні).

14. Визначення критеріїв оцінювання навчальних досягнень студентів.

15. Забезпечення контролю за якістю виконання (вимоги, консультації). Урізноманітнення видів і форм контролю (колоквиум, контрольні роботи, тести тощо).

16. Створення необхідного методичного матеріалу для організації самостійної роботи студентів.

Ефективність самостійної роботи студентів зумовлюється насамперед сформованістю пізнавальних мотивів; адаптивними можливостями студентів до індивідуального самостійного розвитку в умовах процесу навчання; якісною та доступною науково обґрунтованою інформаційно-методичною базою; чітким налагодженим контролем за її виконанням.

ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ (60год.)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Діяльність ЮНЕСКО щодо функціонування засобів масової комунікації на сучасному етапі.	12
2	Правові засади розвитку інформаційного простору України	12
3	Вітчизняне законодавство щодо правової регламентації ЗМІ України. Конституційні основи діяльності ЗМІ.	12
4	Засадничі принципи журналістської професії. Оперативність подачі інформації. Точність подачі інформації.	12
5	Вичерпність (повнота) інформації. Баланс думок та багатоманітність точок зору. Відокремлення фактів від коментарів і оцінок. Достовірність інформації. Простота подачі інформації.	12
	Разом:	60

Політична журналістика в Україні: сучасний стан і перспективи (12 год.)

План

1. Політична журналістика. Специфіка роботи із політичною інформацією.
2. Порядок розповсюдження політичної інформації.
3. Політична цензура.
4. Етичний аспект висвітлення політичних даних.

Питання для самостійної роботи:

1. Дати визначення понять «політика» і «журналістика».
2. Проаналізувати процес перевірки політичної інформації.
3. Джерела отримання достовірної політичної інформації.

4. Специфіка написання матеріалів на політичну тематику.

Література:

1. Лизанчук В. Свобода слова в контексті українського державотворення // Вісник Львівського університету. Серія „Журналістика”. — Випуск 21. — Львів, 2001. — 571 с.

2. Сучасна політична культура та мас-медіа : Зб. наук. праць / За заг. ред. проф. А. З. Москаленка. — К. : Фундація „Суспільність”, 1998. — 103 с.

3. Кузнецова О. Д. Засоби масової комунікації : посібник / О. Д. Кузнецова; 2-е вид., переоб. і доп. — Львів : „ПАІС”, 2005. — 200 с.

Самостійна робота 2

Суспільно-політична інформація як інструмент виявлення проблемних сфер у житті суспільства (12 год.)

План

1. Суспільно-політична інформація. Специфічні властивості.
2. Інформаційне наповнення ЗМІ фактами суспільно-політичного життя.
3. Спеціальна інформація.
4. ЗМІ і влада.

Питання для самостійної роботи:

1. Визначити характерні риси суспільно-політичної інформації. Навести приклади.
2. Проаналізувати насиченість обраного ЗМІ суспільно-політичною інформацією.
3. Пояснити термін «Спеціальна інформація».
4. Стосунки ЗМІ і влади. Специфіка наповнення інформаційних каналів.

Література:

1. Бойко А. А. Політика і релігія у дзеркалі преси // Наукові записки Інституту журналістики. - К., 2005. - Т. 17. - С.25-35.

2. Засоби масової інформації: професійні стандарти, етика та законодавчі норми. Наук. видання/ Укл. Петрів Т., Сафаров А., Сюмар В., Чекмишев О. – К.: , 2006.

3. Курас І.Ф., Рибачук М.Ф., Кирюшко М.І., Фещенко П.І. Релігія і політика в сучасній Україні („Кесареве – кесарю, а Боже – Богу”) / Під ред. І.Ф.Кураса. –К., 2000.

Самостійна робота 3

Українські мас-медіа в політичних процесах (12 год.)

План

1. Роль ЗМІ у формуванні політичного світогляду.
2. Спеціалізовані політичні видання.
3. Професійність журналістів. Критерії оцінки влучності і злободенності матеріалів.
4. Політична журналістика як окремий вид журналістської творчості.

Питання для самостійної роботи:

1. Проаналізувати спеціалізовані видання про політичну дійсність України.
2. Визначити різницю між підходом до висвітлення політичної інформації в Україні та закордоном.
3. Підготувати власний матеріал на політичну тематику.

Література:

1. Костенко Н. Мас-медіа у виборах: ціннісні орієнтації політичної сфери // Політична думка. – 1999. – № 4. – С. 100–120.
2. Мамонтова Е. В. Фактор преси у конституційному процесі в Україні: Автореф. дис... канд. політ. наук: 23.00.02. – Одеса: Нац. юридична академія, 2000. – 20 с.

3. 3. Мучник А.М. Засоби масової інформації і політика / А.М. Мучник // Інноваційний розвиток середовища життєдіяльності людини: V Всеукраїнська наук. – практ. конф., 24-25 кв. 2008 р. – Полтава: ПІЕП, 2008. – 113 с.

Самостійна робота 4

Роль засобів масової інформації у формуванні політичної системи (12 год.)

План

1. Функції ЗМІ в умовах інформаційного суспільства.
2. Обмін інформацією. Характерні риси процесу.
3. Вплив ЗМІ на політичну ситуацію в державі.

Питання для самостійної роботи:

1. Способи контролю за поширенням інформації.
2. Специфіка політичної інформації.
3. Доступність політичної інформації для громадськості.

Література:

1. Ворона П.В. Роль засобів масової інформації у формуванні політичної системи (управлінський аспект механізму впливу громадськості на публічну владу) / П.В. Ворона, А.М. Мучник // Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ “Магістр”, 2009. – Вип. 3 (26).

2. Форми та методи залучення громадськості: Навч. посібник/ Ін-т громадянського суспільства; за заг. ред. В. Артеменка. – К. : ІКЦ “Леста”, 2007. – 240 с.

3. Мучник А.М. Засоби масової інформації і політика / А.М. Мучник // Інноваційний розвиток середовища життєдіяльності людини: V Всеукраїнська наук. – практ. конф., 24-25 кв. 2008 р. – Полтава: ПІЕП, 2008. – 113 с.

Самостійна робота 5

Політична система і засоби масової комунікації (12 год.)

План

1. Політична система і ЗМІ.
2. Поширення інформації в епоху глобальної інформатизації.
3. «Глобальне село» як середовище функціонування політичної інформації.

Питання для самостійної роботи:

1. Циркуляція інформації в демократичному суспільстві.
2. Можливості рекламіста і PR-фахівця в епоху глобалізації.
3. Обрати оптимальні способи поширення необхідних даних і аргументувати власну позицію.
4. Визначити канали інформування найбільше і найменше перевантажені політичною інформацією.

Література:

1. Арон Р. Мир і війна між націями: пер. з фр.-К.: МП “Юніверс”, 2000. – 688с.
2. Почепцов Г.Г. Паблик Рилейшенз для професіоналов. – М.: Реал-бук; К.: Ваклер, 1999. – 624 с.
3. Стоун Д. Парадокс політики. – К.: Вид. дім “Альтернативи”, 2000. – 304 с.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації: Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція), семінари, пояснення, розповідь, бесіда. Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація. Практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни

ПИТАННЯ ДО КУРСУ

1. Закон України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань забезпечення та безперешкодної реалізації права людини на свободу слова”.

2. Конституційні засади діяльності ЗМІ України.

3. Реклама в друкованих ЗМІ.

4. Авторське право на аудіовізуальний твір.

5. Захист авторського права і суміжних прав в Україні.

6. Основні напрями і форми державної підтримки засобів масової інформації.

7. Організація соціального захисту журналістів України.

8. Порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності в Україні.

9. Охорона в Україні інформації, яка віднесена до держаної таємниці.

10. Укази Президента України щодо інформаційної діяльності в Україні.
11. Діяльність органів державної влади щодо забезпечення свободи слова, задоволення інформаційних потреб суспільства та розвитку інформаційної сфери в Україні.
12. Гарантовані законодавством України шляхи отримання інформації журналістами.
13. Основні положення Цивільного кодексу України щодо діяльності журналістів.
14. Інформаційна політика України: стан і перспективи.
15. Основні принципи інформаційних відносин в Україні.
16. Європейська Конвенція про захист прав людини та основних свобод.
17. Суб'єкти та об'єкти інформаційних відносин в Україні.
18. Регламентація етичних засад діяльності журналістів України.
19. Питання вдосконалення державного управління інформаційною сферою на сучасному етапі в Україні.
20. Верховний суд України щодо судової практики у справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди.
21. Принципи та основні напрями діяльності творчих спілок в Україні.
22. Рішення Європейського Суду з прав людини в галузі ЗМІ.
23. Організація і здійснення видавничої справи в Україні.
24. Загальні обмеження щодо рекламної діяльності в Україні. Недобросовісна реклама.
25. Акредитація журналістів ЗМІ при органах державної влади та органах місцевого самоврядування.
26. Права телеглядачів і радіослухачів.
27. Свобода слова в Україні: стан, проблеми, перспективи розвитку.
34. Міжнародні документи щодо захисту прав і свобод людини.
28. Діяльність Конституційного Суду України.
29. Цивільна відповідальність журналістів України.

30. Здійснення контролю за дотриманням законодавства про рекламу.

31. Основні положення Закону України „Про захист суспільної моралі“ щодо діяльності ЗМІ.

32. Організація діяльності друкованих ЗМІ.

33. Соціальна рекламна інформація в Україні.

34. Основні принципи інформаційних відносин в Україні.

35. Правове забезпечення діяльності ЗМІ під час виборчих процесів.

36. Засади державної інформаційної політики в Україні.

37. Заснування телерадіоорганізацій та ліцензування каналів мовлення.

38. Діяльність Конституційного Суду України щодо ЗМІ.

39. Зміст та гарантії права на інформацію.

40. Положення Кримінального кодексу України щодо журналістської діяльності.

41. Конституція України - основний документ в галузі прав та свобод людини і громадянина.

42. Сучасні проблеми свободи слова в Україні. Історичний та сучасний аспекти питання.

43. Права і обов'язки телерадіоорганізацій та їх працівників.

44. Конституція України щодо основних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина.

45. Діяльність міжнародних організацій щодо захисту прав та свобод журналістів (на вибір).

46. Суміжні права виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення.

47. Рішення Пленуму Верховного Суду України від 25 травня 2001р. №5 щодо внесення змін та доповнень до Постанови Пленуму Верховного Суду України від 31 березня 1995 р. №4 „Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди“.

48. Соціальний захист професійного творчого працівника.

49. Відповідальність журналістів за оприлюднення неправдивої інформації.
50. Права та обов'язки учасників інформаційних відносин.
51. Склад Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення та порядок її оформлення.
52. Забезпечення гарантії права на інформацію в Україні.
53. Відносини між редакціями друкованих ЗМІ і громадянами та організаціями.
54. Порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні друкованими ЗМІ.
55. Компетенція, повноваження та функції Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення.
56. Цензура як спосіб перешкоджання законній професійній діяльності журналістів.
57. Здійснення авторського права в Україні.
58. Діяльність Європейського Суду щодо прав та свобод журналістів.
59. Питання захисту конфіденційної інформації у вітчизняному законодавстві.
60. Законодавство України щодо забезпечення та безперешкодної реалізації права людини на свободу слова.
61. Правове регулювання інформаційного простору України.
62. Вдосконалення державного управління інформаційною сферою в Україні: стан, проблеми, перспективи розвитку.
63. Кодекси професійної етики українського журналіста (на вибір).
64. Форми і порядок висвітлення діяльності органів державної влади і органів місцевого самоврядування в Україні аудіовізуальними ЗМІ.
65. Діяльність та статус інформаційних агентств в Україні.
66. Режим доступу до інформації.
67. Регламентація рекламної діяльності на телебаченні та радіомовленні.

68. Визначення й предмет інформаційної політики.
69. Основи інформаційної безпеки держави.
70. Основи інформаційної уразливості держави.
71. Контент інформаційної політики держави.
72. Об'єкти та суб'єкти інформаційної політики держави.
73. Система інформаційної політики держави.
74. Основи інформаційної політики.
75. Державна політика інформаційної безпеки.
76. Загрози інформаційної безпеки України.
77. Пріоритети інформаційної безпеки.
78. Безпека інформаційних ресурсів.
79. Право доступу до інформаційних ресурсів.
80. Інформаційна безпека: гуманітарний вимір.
81. Інформаційна безпека національних інтересів України.
82. Проблема початку інформаційної війни.
83. Типова стратегія інформаційної війни.
84. Психічні програми самознищення.
85. Розкрийте зміст виконання ЗМІ функції інформування, аналізу, громадської критики та контролю.
86. Охарактеризуйте баланс між правами журналістів на свободу слова й інформації та їх відповідальністю.
87. ЗМІ як місце для публічної дискусії і для зворотнього зв'язку.
88. В чому може виявитися захист інтересів окремих політичних сил, соціальних, національних, етнічних і расових груп, бізнес-груп, релігійних громад тощо.
89. Характеристика діяльності ЗМІ, що спрямована на забезпечення як загальносуспільних інтересів, так і кожного його індивіда
90. Зasadничі цінності професійних та етичних стандартів діяльності ЗМІ.
91. Правдивість і точність як стандарти фахової діяльності.
92. Безсторонність і багатоманітність точок зору в новинній журналістиці. розкрийте суть понять „Редакційна чесність” і „Редакційна незалежність”.

93. Незалежність ЗМІ як від інтересів держави, так і від будь-яких партійних, бізнесових чи групових інтересів забезпечує впевненість аудиторії в тому, що на рішення журналістів не впливає жоден економічний чи політичний тиск.

94. Енергійність і професійність у пошуку суті кожної події чи проблеми – дайте характеристику цим якостям фахової діяльності.

95. Як у фахових стандартах виявляється справедливість.

96. Розкрийте зміст поняття „Повнота інформування”.

97. Розкрийте зміст поняття „Простота інформування”.

98. Розкрийте суть оперативної подічі інформації.

99. Розкрийте суть точної подічі інформації.

100. Суть достовірності подічі інформації методи і правила роботи у ситуації „Репортер на місці події”.

101. Що таке анонімні джерела інформації.

102. Розкрийте зміст поняття „Авторитетні джерела”.

103. Розкрийте зміст поняття „Офіційні джерела”.

104. Розкрийте зміст поняття „Поінформовані джерела”.

105. Інформаційні агентства та інші ЗМІ.

106. Правила оприлюднення даних соціологічних досліджень.

107. В чому суть збалансованої подачі інформації.

108. Вимоги до співробітників щодо збалансованої подачі інформації.

109. Відмова від коментаря.

110. Вимоги до формату подачі інформації чи спірних питань.

111. Висвітлення зібрань та акцій протестів.

112. Які вимоги щодо уникнення журналістами суб’єктивізму містять фахові стандарти діяльності чи може використовуватися журналістом оцінювальна лексика? В яких випадках?

113. Допустимий рівень аналітики у новинах.

114. Повага до приватного життя.

115. Правило “чотирьох вікон”.

116. Шкала “вчинків” та “рангів”.
  117. Неупередженість до обвинувачених.
  118. Захист джерел інформації.
  119. Незаконні методи збирання і оприлюднення інформації.
  120. Розкрийте зміст поняття „Дискримінація”.
- Проаналізуйте принципи висвітлення інформації про неповнолітніх

Список рекомендованої літератури

Основна:

1. Приступенко Т. О. Теорія журналістики: етичні та правові засади діяльності ЗМІ. - К., 2004.

Додаткова:

Міжнародні стандарти свободи слова:

2. Збірник публікацій міжнародної організації „Артикль 19”. – К.: Міленіум, 2003.
3. М.Місьо, Н.Петрова, В.Ситцевой. Правничі засади діяльності журналістів в Україні. К.: Айрекс Про Медія, 2000.
4. Правовий самозахист журналістів. – К.: Геопринт, 2003
5. Леонарди Д. Европейский Суд по правам человека: разграничение между утверждением о факте и выражением мнения.
6. Законодавча база України // portal.rada.gov.ua
7. Винер Н. Кибернетика и общество / Н. Винер ; под общ. ред. Э. Я. Кульмана. — М. : Иностранная литература, 1958.
8. Домарев В. В. Безопасность информационных технологий: Методология создания систем защиты / В. В. Домарев. — К. : ДиаСофт, 2004.
9. Манойло А. В. Государственная информационная политика в особых условиях / А. В. Манойло. — М. : МИФИ, 2003. Окинавская Хартия глобального информационного общества. — <http://www.iis.ru/events/okinawa/charter.ru.html>
10. Поляков Ю. А. Информационная безопасность и средства массовой информации : учеб. пособие / Ю. А. Поляков. — М. : ИМПЭ, 2004.

11. Почепцов Г. Г. Інформаційна політика : навч. посіб. / Г. Г. Почепцов, С. А. Чукут. — К. : Знання, 2006.

12. Расторгуев С. П. Информационная война / С. П. Расторгуев. — М. : Радио и связь, 1999.

13. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций / С. Хантингтон. — М. : АСТ, 2003.

14. Чічановський А. А. Національна держава та її засоби інформації // Україна на шляху до Європи / А. А. Чічановський. — К. : Етнос, 2006.

15. Чичановский А. А. За чертой полета: нации и народы после развала СССР / А. А. Чичановский. — М., 2000.

16. Чічановський А. А. Інформаційні процеси в структурі світових комунікаційних систем / А. А. Чічановський, О. Г. Стариш. — К. : Грамота, 2010. Законодавча база

Інтернет-ресурси:

1. Закон США про свободу інформації.
<http://www.medialaw.ru/publications/books/modern/77.html>
2. Закон США про відкритість уряду
<http://www.medialaw.ru/publications/books/modern/78.html>
3. Журнал „Законодательство и практика масс-медиа” №2 за лютий 2005 року. Москва.
<http://www.medialaw.ru/publications/zip/126/index.html> 31 (випуск журналу присвячений питанням правового регулювання доступу до державної інформації).
4. Актуальные проблемы обеспечения доступа к информации. – Институт проблем информационного права. – Москва.
<http://www.medialaw.ru/publications/books/indep2/index.html>
5. Рекомендація Комітету Міністрів Ради Європи Rec (2002) № 2 „Про доступ до офіційних документів”
<http://www.coe.kiev.ua/bul/bul10/text27.htm>
6. Правова позиція Інституту Медіа Права щодо нової редакції Закону України „Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення”
<http://www.telekritika.kiev.ua/ur-cons/?id=21480>

7. Справа Європейського суду з прав людини „Фрессоз і Руар проти Франції”
<http://www.medialaw.ru/article10/6/2/10.htm>
8. Справа Європейського суду з прав людини „Принцеса Ганноверська проти Німеччини”
<http://www.medialaw.ru/article10/6/2/44.htm>
9. Рекомендація Ради Європи № R (2000) 7 „Про право журналістів не розкривати свої джерела інформації”
<http://www.coe.kiev.ua/bul/bul10/text22.htm>
10. Рішення у справі Європейського суду з прав людини „Гудвін проти Великобританії”
<http://www.medialaw.ru/article10/6/2/12.htm>
11. Рішення у справі Європейського суду з прав людини „Ромен і Шміт проти Люксембургу”
<http://www.medialaw.ru/article10/6/2/35.htm>
12. Рекомендація Ради Європи № R (97) 20 „Про наклепницькі висловлювання”
<http://www.coe.kiev.ua/bul/bul10/text15.htm>
13. Рішення у справі Європейського суду з прав людини „Лінгенс проти Австрії”
<http://www.medialaw.ru/article10/6/2/15.htm>
14. Рішення у справі Європейського суду з прав людини „Кастеллс проти Іспанії”
<http://www.medialaw.ru/article10/6/2/11.htm>